

(Ел Мундо, 26. 3. 2011)

Неколико недеља пре нуклеарне катастрофе у Чернобиљу 1986. године, Улрих Бек је објавио књигу под насловом "Друштво кризе", упозоравајући на нетачну мисао да сигурност прожима савремени концепт западног друштва. Катастрофа у Јапану нас је навела да се опет суочимо са тим размишљањем, на коме овај социолог ради у последњим деценијама, како на Универзитету Лудвиг-Максимилијан у Минхену, тако и на Харварду и на Лондонској економској школи.

- Госпођа Меркл је пожурила да искључи нуклеарне реакторе у Немачкој, и чак су представници овог сектора ових дана упозорили да катастрофа слична оној у Јапану, иако неверованта (!?), не може потруно да се одбаци као могући догађај у тој земљи. Као последица тога, таблете јода за заштиту тироидне жлезде су се распродале у многим апотекама, а на листама најпродаванијих књига опет су се нашли наслови о Чернобиљу.

Са социолошке тачке гледишта разумљиво је да слике стигле из Јапана, која су нас све толико потресле, имају последица и у Немачкој, упркос томе што немамо све информације о оном што се тамо дешава.

Живимо у глобалном свету у коме однос узрок-последица спаја догађаје на веома удаљеним географским тачкама. А Јапан нас је суочио са нечим за шта смо више волели да мислимо да је немогуће.

У принципу, веома је здраво да друштво себи поставља до сада незамисливе сценарије, и реакција тежи да се удаљи од екстрема у мери у којој пролази време. Важно је да реакција добије место у расту сазнања, не у бекству од проблема.

После Чернобиља било је реакција као она Штраусова, који је рекао да је та несрећа последица дефектне комунистичке технологије, и да капиталистичкој технологији никада не може да се догоди нешто тако. Сада се поставља концепт нуклеарне сигурности, мада мислим да нам неће много послужити, јер нове контроле које покушавају да се уведу, за циљ опет имају мерење непредвидивог, као што је снага земљотреса, опет то намеравају да предвиде, израчунају, и све то чак да преведу у конкретне поступке. Али, треба да се суочимо са тим, и да у наш нови концепт сигурности уведемо и постојање непредвидивих догађаја. Да прихватимо да су могући и да измичу нашој контроли.

- Изгледа да је Меркелова то прихватила. Ових дана је дословно рекла: "Постоје природне снаге које од нас захтевају гест скромности. На крају, ми и сва наша технологија, у Божјим смо рукама".

Да, Јапан је један од доказа за то, катастрофа изазвана од природе помела је читав један начин схватања технологије сигурности нуклеарних централа. Грешили смо када смо деловали у супротном смислу покушавајући да израчунамо ризик, сам по себи неизмерив и непредвидив, да бисмо га елиминисали. У Јапану је била створена технологија која је ефикасно одговарала оваквим мерењима. Није функционисала.

Оно што нам се веома јасно показало јесте то да у будућности није довољна технологија која ће гарантовати сигурност централа ограничавајући се на њихов интерни рад, већ ћемо морати да уведемо спољне параметре повезане са природом, али такође и са терористичким нападима, авионским удесима, информатичким кваровима... Да прихватимо постојање неконтролисаних догађаја.

- Осим ширег концепта сигурности, отворила се стара расправа о нуклеарној енергији.

Та расправа у пронуклераним и антинуклеарним терминима је превазиђена. Према мом суду, најпотребније је променити нашу философију сигурности. Треба већ једном да прихватимо да није могуће једно друштво где је ризик био сведен на нулу, и такође да прихватимо да чак и посредни ризик, као што смо видели у Јапану, може да нам донесе катастрофу. Питање које би требало да нас брине није нуклерано да, или нуклеарно не, већ који ниво ризика смо спремни да прихватимо, да делујемо у култури несигурности у

Треба да прихватимо да постоје догађаји који не могу да се контролишу

Пише: Улрих Бек
уторак, 29 март 2011 21:15

којој уствари делујемо, и у складу са тим одлукама, затражити одговорност.

- Од кога?

Од оних који одлучују. Од власника тих централа, од нас који имамо бенефиције од тих фирми. Када се ризик претвори у катастрофу, за то треба да одговарамо. Ако не, ако пустимо да се раствори та договорност у комплексним структурама власти, уступамо место систему организоване неодговорности.

(Превод Бранислав Ђорђевић)